

Література

1. Бахрах Д. Н. Административное право [Текст] : учеб. для вузов. – 3-е изд., пересмотр, и доп. / Д. Н. Бахрах, Б. В. Россинский, Ю. Н. Стариков. – М. : Норма, 2007. – 816 с.
2. Алексеев С. С. Право. Азбука. Теория. Философия. Опыт комплексного исследования [Текст] / С. С. Алексеев. – М. : «Статут», 1999. – 712 с.
3. Матузов Н. И. Правовые режимы : Вопросы теории и практики [Текст] / Н. И. Матузов, А. В. Малько // Правоведение. – 1996. – № 1. – С. 16–19.
4. Бережна К. В. Митно-правовий режим транзиту в Україні [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук :12.00.07 / К. В. Бережна; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2003. – 16 с.
5. Завгородня В. М. Категорія «адміністративно-правовий режим» у понятійному апараті адміністративного права / В. М. Завгородня // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2010. – № 6. – С. 31-35.

УДК 342.733

Толкачова І. А., к.ю.н.,
Семенюк Я. А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА НА ОСВІТУ

Основні права та свободи людини і громадянина – це закріплені в Конституції України невід’ємні права та свободи людини і громадянина, що належать їм від народження чи завдяки наявності у них громадянства України, гарантуються нашою державою і становлять ядро конституційно-правового статусу особи в Україні.

Важливим елементом системи конституційних прав, свобод та обов’язків людини і громадянина є культурні права, основним серед яких є право на освіту. Утвердження і забезпечення права людини на освіту в будь-якій країні є одним з найважливіших обов’язків держави. Право на освіту є необхідним фактором розвитку не тільки особистості, її інтелектуального потенціалу, а й політичної, соціальної та економічної системи суспільства.

Право на освіту – це право людини на здобуття певного обсягу знань, культурних навичок, професійної орієнтації, які необхідні для нормальної життєдіяльності в умовах сучасного суспільства [1, с. 145].

На сьогодні, освіта є однією з найважливіших умов всебічного розвитку особи і передумовою здійснення багатьох конституційних прав.

Освіта в Україні ґрунтується на засадах гуманізму, демократії, національної свідомості, взаємоповаги між націями і народами.

Зміст права на освіту в найзагальнішому вигляді становить собою

гарантовану можливість громадянину одержати середню загальну, середню професійну та вищу освіту в державних і комунальних учбових закладах.

Так, в Конституції України зазначено, що держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої освіти як у державних, так і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, різних форм навчання [2].

Гарантіями права на освіту є, зокрема, обов'язковість загальної середньої освіти: надання державних стипендій та пільг учням і студентам; право громадян безкоштовно здобувати вищу освіту в державних та комунальних навчальних закладах на конкурсній основі.

Варто зазначити, що у статті 53 Конституції України також зазначено, що громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою, зокрема у відповідних школах або класах, чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства [2].

Право на освіту не лише має характер конституційного права, а й стає об'єктом становлення нової галузі законодавства – освітнього законодавства. Право на освіту в сучасному суспільстві ґрунтується на юридичному підтвердженні та гарантуванні права людини на повну реалізацію своїх здібностей і самореалізацію через відповідну освіту. Це нове тлумачення конституційного права на освіту, оскільки до цього практичні межі його реалізації ставилися в залежність від специфічних потреб виробництва та держави.

Сутність конституційного права на освіту полягає в тому, що воно є засобом задоволення інтересів людини і громадянина в політичній, соціально-економічній та духовно-культурній сферах їх життєдіяльності. До основних ознак цього конституційного права доцільно відносити, в першу чергу, його загальний характер. Тобто, право на освіту є неодмінною складовою конституційно-правового статусу людини і громадянина. По-друге, це є індивідуальне суб'єктивне право кожного та можливість його реалізації впродовж усього життя.

Право на освіту тісно взаємопов'язане з іншими конституційними правами, постійне збагачення змісту цього права відбувається у ході створення відповідних соціально-економічних та культурних гарантій. Це конституційне право гарантоване кожному й не допускає протиправних обмежень його реалізації. Право на освіту забезпечується органами державної влади та органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, навчальними закладами приватної форми власності тощо [3, с. 89].

Освіта в сучасному глобалізованому й інформатизованому світі все більше стає вирішальним чинником суспільного прогресу і національної безпеки, важливою складовою повного розвитку людської особистості, збільшення поваги до прав і свобод людини. На сьогодні, цілком очевидно, що без необхідної освіти людина не зможе забезпечити собі належних умов життя і реалізуватись як особистість, а також усвідомити і захистити свої права. Високий рівень освіченості населення є важливим чинником, що позитивно впливає на створення сприятливих умов для повної реалізації прав та свобод людини і громадянина.

Забезпечення нашою державою права на освіту для людини і громадянина також є вкрай важливим, оскільки зі сферою освіти безпосередньо пов'язані формування та реалізація курсу на інноваційний розвиток України.

Література

1. Кравченко В. В. Конституційне право України: навч. посіб. / В. В. Кравченко. – К.: Атіка, 2009. – 606 с.
2. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. / Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Романенко К. М. Конституційне право громадянина на освіту в Україні: стан і тенденції розвитку : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / К. М. Романенко. – Х., 2008. – 268 с.

УДК 331.556

Толкачова І. А., к.ю.н.,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Кожна людина і громадянин мають право на свободу пересування. Дане право є основою міграційного права. Згідно зі ст. 13 Загальної декларації прав людини «кожна людина має право вільно пересуватися і обирати собі місце проживання у межах кожної держави та покидати будь-яку країну, включаючи й свою власну, і повертатися у свою країну» [1, с. 461].

Ключовими нормативно-правовими актами, що регулюють міграційні питання в нашій державі, на сьогодні, є: Закон України «Про імміграцію» від 7 червня 2001 року № 2491-III, що закріплює умови і порядок імміграції в Україну іноземців та осіб без громадянства; Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року № 2235-III, що визначає коло осіб, які є громадянами України, підстави набуття та